

renco in da socijalizem, ki sovraži kapitalizem, ravno tako sovraži anarhizem. Anarhizem ne more premagati kapitalizma, marveč jedino le socijalizem, ki bo odpravil kapitališko družbo in ž njo korenine anarhizma.“

Zato je tudi umevno, da je socijalno-demokraška stranka po vplivu svojih voditeljev izbacnila iz svoje srede glavne kričače „mlade“ socijalske struje Wernerja, Wildbergerja in druge. Ti so ustanovili sedaj „društvo nezavisnih socijalistov“, ki ima po mišljenju pač mnogo več pristašev, nego po številu. Dosedaj nima ta stranka „mladih socijalistov“, kakor se tudi imenujejo, kaj prida uspehov. Politiške razmere na Nemškem ji niso ugodne. Toda radikalstvo nima meje. Socijalna demokracija v Marxovem smislu kot proletarska revolucijska stranka ni opravičena, če ni več radikalna. Zato so „mladi socijalisti“ kot radikalnejši del proletarskega gibanja po Marxovih načelih na pravi poti in brez dvojbe bodo kmalu potegnili velik del „sodrugov“ za seboj, dokler jih zopet ne izpodrine še radikalnejša struja. Dejansko se pa Bebelovci in „mladi“ ne pripravajo za načela, marveč le za to, kdo bode vodil. Marxova načela so obema strujama temelj, in reči moramo, da se proletarci krepko pripravljajo za socijalno revolucijo po njih, naj jim že načeluje stari Liebknecht ali kak „mladi“.

Večjega pomena je drugo gibanje med socijalnimi demokrati, katero zastopata zlasti Bernstein in Vollmar. To se ne tiče samo taktike, marveč že programa samega. Vollmar priporoča, naj se socijalni demokratje postavijo na stališče sedanjega družabnega reda in naj izkušajo pridobiti čim največ pravic in koristij delav-

skemu stanu. Zato posebno priporoča strokovno organizacijo v gospodarsko korist, ki naj bi po Marxu služila pred vsem politiški agitaciji. Vollmaru ni všeč, da se vedno poudarja revolucijski značaj socijalne demokracije in da se povsod sklicujejo na njen namen — na komuniško družbo. On ne verjame, da bi se sedanja kapitališka družba tako kmalu sesedla; ne priznava, da bi srednji stanovi — kmetje in obrtniki — tako brž propadli, kakor jim prerokuje erfurški program. Delavci naj s krepko organizacijo pospešujejo razvoj na boljše.

Vollmar ima mnogo pristašev med socijalno demokracijo. Heine, Schmidt, Dr. David, Schönlank so mu zvesti drugovi,

Slikal Jos. Germ.

Portretna študija.